

Zondag 16 maart; een dagje naar het hoge deel van de Lage Landen

Berry van der Hooft

Zuid-Kennemerland is mooi maar je wilt ook wel eens iets anders. Dit is de reden dat de wekker al om vier uur in de morgen stond te zoemen, dat ik mopperend mijn spullen bijeen schraapte en dat ik moeizaam op mijn fiets naar het afgesproken verzamelpunt bij Marcel Slaterus zwalkte. Pieter Thomas staarde hier al wazig over een kop sterke koffie. Nadat de overige aanwezigen onder wie Amon Gouw, Roy Slaterus, Hans Groot en Magnus eveneens een kop koffie tot zich hadden genomen, werd het gezelschap aangevuld met Richard Joosten, die omringd door alcoholdampen rechtstreeks vanuit de kroeg kwam binnenrollen. We konden vertrekken.

Met een gehuurd busje togen we naar het land van de semibergen en de vlaaien: Limburg. Limburg is nauwelijks Nederland. Het landschap voldoet niet aan de eisen, de bevolking pruttelt een onverstaanbaar taaltje en er zitten vogelsoorten die in de rest van Nederland weinig tot niet voorkomen. Dit alles maakt Limburg juist zo charmant. De laatste tijd waren ons berichten ter ore gekomen over zingende Kortsnavelboomkruipers en baltsende Middelste Bonte Spechten in het Vijlenerbos. Bovendien zou een Oehoe bezit hebben genomen van de Sint Pietersberg. Goede aanleidingen voor een uitstapje.

Met strakke hand reed Pieter het busje naar een parkeerplaats in het Vijlenerbos, nabij Epen. We wandelden het bos in. Her en der riepen en baltsten Grote Bonte Spechten, die in geval van twijfel door ons gecontroleerd werden. We hadden eveneens veel aandacht voor de aanwezige boomkruipers. Al gauw splitste onze groep zich in tweeën doordat een aantal mensen links een zwijgzame boomkruiper bekeek en een aantal mensen rechts een bonte specht had zien vliegen. Ik behoorde tot de boomkruiper-groep. We hoorden en zagen slechts gewone Boomkruipers. De Tijftjaffen waren al volop aan het zingen en vooral de vele Boomklevers waren dominant aanwezig. We liepen en luisterden, liepen en luisterden, totdat we iets hoorden dat we wilden horen: de roep van de Middelste Bonte Specht. Luid en duidelijk riep de vogel op slechts enkele tientallen meters voor ons, ergens in de bocht van het pad. In een euforische stemming snelden we naar de bocht, ons ondertussen afvragend hoe we de rest konden waarschuwen. Deze vraag bleek overbodig want de rest kwam minstens net zo snel vanaf de andere

kant de bocht om. We kregen de vogel in het vizier. Met opgezette kopveren en alsmaar roepend zat hij in de vork van een robuuste boom te paraderen. Even later werd duidelijk waarom: vanachter de stam kwam een tweede vogel tevoorschijn, eveneens roepend en met opgezette kopveren. Prachtig! Na enkele minuten verdween de ene vogel naar links en de andere naar rechts.

We liepen verder door het bos. Tweemaal hoorden we vluchtig een Appelvink roepen. In een groep naaldbomen zaten enkele Vuurgoudhaantjes te zingen. De Boomkruipers deden het goed. Ze zongen de sterren van de hemel. Kortsnavelboomkruipers lieten zich daarentegen niet horen. Een enkele maal twijfelden we over een roepje, maar het bleek altijd om de langgerekte *tsrrie* van de gewone Boomkruiper te gaan. Vorige week was ons nog verzekerd dat het bos bol stond van de Kortsnavels, maar dat was duidelijk wat overdreven. Op een gegeven moment werd een potentiële kandidaat ontdekt, kruipend langs het onderste deel van een boom. Deze boomkruiper viel op door zijn witte flanken en onderstaartdekveren, en zijn brede witte wenkbrouwstreep die voor het oog begon. De vogel zat te kort in de telescoop om de vleugels goed te kunnen zien en hij produceerde geen geluid. De meningen over deze vogel waren verdeeld. Enkele leden van het gezelschap schreven deze vogel als Kortsnavelboomkruiper bij op hun lijst. Andere leden twijfelden omdat 'harde' kenmerken als vleugelpatroon en zang niet waren waargenomen.

Debatterend over deze mogelijke Kortsnavel stuitte we op twee paartjes Kleine Bonte Spechten. Roffelend en roepend zaten deze tegen boomstammen en takken. Ze trokken zich niets aan van ons gegluur door de telescoop. Met drie verschillende soorten bonte spechten in één bos hadden we niet te klagen. Na deze afsluiting begaven we ons naar de bus.

We reden naar een camping langs de Geul, parkeerden de auto en liepen naar de oever van het water. Tien jaar geleden kwam ik hier voor het eerst, in de maand mei, toen de bloemen bloeiden en de vogels zongen. Ik was destijds ontzettend onder de indruk van het landschap. Vrijwel jaarlijks ben ik teruggegaan naar het Geuldal en ik zie hoe het gebied aftakelt. Het Geuldal is ontdekt, het wordt bezocht en daardoor verpest door massa's dagjesmensen en vooral campinggangers. We slenterden langs de oevers, ergerden ons aan de uitgesleten paden die tien jaar geleden nauwelijks zichtbaar waren. Paradoxaal genoeg droeg ons bezoek daar enigszins aan bij. Misschien moesten we hier maar niet meer komen. Enfin, op de traag reagerende Pieter na zag iedereen enkele mooie, felgekleurde Grote Gele Kwikstaarten. Vanaf de akkers riepen verschillende Geelgorzen. We sloten onze ronde af en keerden wederom terug naar de bus.

De dorpjes Borgharen en Itteren verwierven nationale faam ten tijde van de wateroverlast, toen de huizen blank stonden en de bevolking rondjes zwom. Dagelijks werd Nederland door het journaal overspoeld met beelden uit de dorpjes, terwijl de dorpjes op hun beurt overspoeld werden door de Maas. De uiterwaarden bij Borgharen en Itteren vormen een goede stek voor het waarnemen van Grauwe Gorzen. We telden minimaal acht zingende vogels op de paaltjes in de akkers ten noorden van Itteren. Het lijkt erop dat het in dit deel van Nederland niet zo slecht gaat met deze soort.

De honger sloeg toe en we reden Maastricht in om onze magen te vullen. Amon en ik kozen voor de drukke frituur aan de Markt. De rest had die middag al een portie patat naar binnen gewerkt. Op Magnus na kozen zij voor buurman de Pizzeria. Deze adverteerde met pizza's van negen gulden, maar deze prijs sloeg slechts op een vrijwel kale bodem die 'margherita' werd genoemd. Magnus besloot de pauze in te vullen door een uiltje in de bus te knappen.

Het was inmiddels na zessen en we gingen op weg naar de Sint Pietersberg, waar het klapstuk van de dag zich zou moeten bevinden. We parkeerden de auto bij de voetbalvelden en liepen over het pad naar het plateau'tje tegenover de ruïne. Vanaf hier had je goed zicht op de mergelgroeve en de bijbehorende fabriek, die de eens zo machtige berg tot een zielig hoopje heeft gereduceerd. Het waaide, het was koud en de fabriek produceerde zoveel lawaai dat onze oren ervan tuitten. Na een uurtje, het was inmiddels donker, besloten we van positie te veranderen. Vanaf onze nieuwe plek hadden we minder last van de wind en de herrie. Ergens in de verte riep een Steenuiltje. Net toen ik aan de zin van de onderneming begon te twijfelen, hoorden we tweemaal duidelijk de roep van de Oehoe. De kou, vermoeidheid en andere storende elementen waren op slag vergeten. De oren werden opnieuw gespitst en gericht naar de vermeende verblijfplaats van de Oehoe. Nog eenmaal klonk het 'oehoe' door de groeve, daarna bleef het stil. Pieter wist niet zeker of hij zojuist een hond of een Oehoe had horen roepen en Magnus had het geluid al helemaal niet gehoord. Maar hoe we ook wachtten, het herhaalde zich niet. Slechts het Steenuiltje bleef actief. Na verloop van tijd kreeg de vermoeidheid de overhand en besloten we te vertrekken. Een aantal mensen was min of meer tevreden, eentje wist het niet en eentje had niets gehoord.

De terugreis was zwaar. Na een half uur rijden lag iedereen doorelkaar te ronken. Een uitzondering vormde de kranige bestuurder, dat was ikzelf. Met de ogen half dicht splitste de groep zich in Haarlem, iedereen ging voldaan zijn eigen weg.